

mercator

LETO II

LJUBLJANA, APRIL 1964

ŠT. 4

OB LETOŠNJEM PRVEM MAJU

Z vsakim letom skušamo ob mednarodnem prazniku dela poravnati svoj dolg človeka — dela človeštva in človeka — delavca socialistične Jugoslavije.

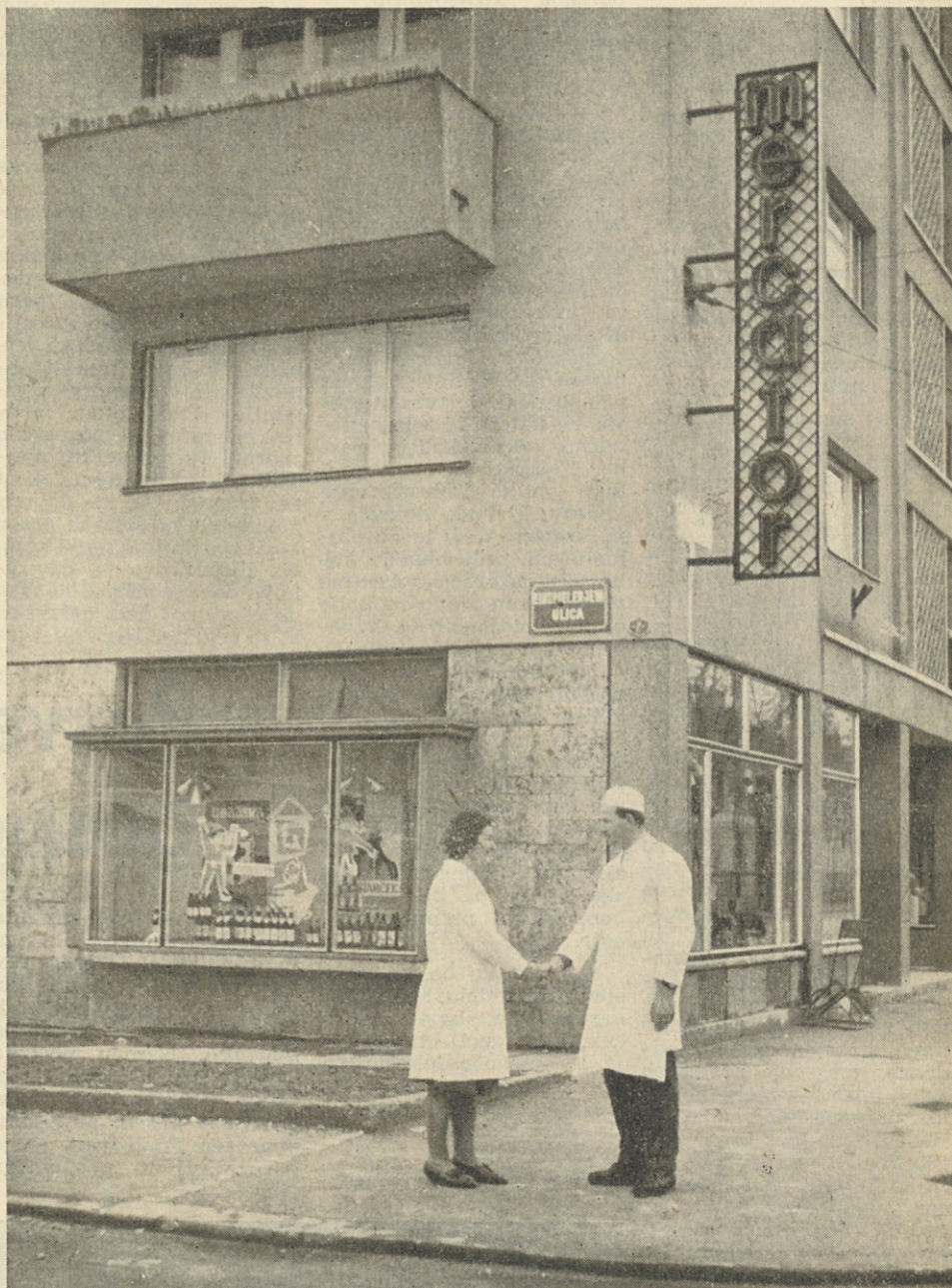
Osnovnemu načelu borcev praznika dela iz leta 1865 — načelu biti svoboden delavec in v miru doprinašati svoj delež k pravični svetovni delitvi dobrin in živeti v prijateljskem sožitju in sodelovanju z vsemi narodi — smo z vsakim dnem bližji.

Nam, ki svobodo občutimo že kot zavest delovnega človeka, ne sme biti nerazumljiv boj gibanj in narodov proti imperializmu, kolonializmu ali drugim oblikam zatiranja. Družbene spremembe na svetu, ki so se začele z oktobrsko revolucijo, se pospešeno razvijajo v najrazličnejših oblikah. Zrcalijo se v novih zmagah socializma, v razpadanju kolonializma, v tem, da se je občutno zožil prostor za akcijo najbolj reakcionarnih sil; zrcalijo se v ustvarjanju možnosti za samostojno politiko velikega števila dežel, za urejanje problema razorožitve, za zmanjšanje prepada, ki ga je ustvarila stara družba med ogromno večino nerazvitega dela človeštva in gospodarsko razvitimi državami. Sodobna stvarnost, v kateri je večina človeštva obsojena na životarjenje in zaostalost, krije v sebi nevarnost novih spopadov in vojn.

Narodom teh dežel — pa tudi vsemu svetu — postaja čedalje bolj jasno, da se v sedanjih razmerah ne morejo razvijati po kapitalistični poti, kajti na ogromnih zemljepisnih prostorih kapitalizem ni mogel zagotoviti minimalnih življenjskih in človeških potreb velikega števila narodov. Neodvisnost narodov bivših kolonij pomeni hkrati priznanje in odločitev zgodovine, da kapitalizem ni več sposoben organizirati življenje v teh deželah na način, kakršnega bi želel. To priznanje ne pomeni odreči se pridobljenim pozicijam. Nasprotno, to priznanje spremljajo načrti za vzpostavitev novih oblik kolonializma, ki v sodobnih pogojih lahko pomenijo skrajno resno nevarnost za mir v svetu. V pogojih »hladne vojne«, oteževanje politike koeksistence, nezadostnega spoznavanja lastnih možnosti po socialističnih silah in neokolonializem lahko ogrožajo politiko miru in družbenega napredka.

Zahteva po uveljavljanju politike aktivne koeksistence je hkrati tudi zahteva po spremembah in preureditvi mnogih odnosov v sedanjem svetu. To je zahteva po likvidaciji »hladne vojne«, po podpiranju osvobodilnega boja narodov, ki še vedno živijo pod tujim gospodvom, proti vmešavanju v notranje zadeve drugih narodov. Koeksistenca se je rodila v vrtincu globokih procesov in sprememb, v njej se zrcalijo in ona zahteva nove spremembe, toda brez svetovnih vojn in jedrskih katastrof. Politika koeksistence pospešuje polarizacijo sil v svetu, pri čemer sile miru naraščajo, sile vojne pa pešajo. Koeksistenca omogoča vladam in pristašem raznih družbenih sistemov, da na demokratičen način v pogojih miru v praksi dokazujejo prednosti svojih stališč in politike. Pri tem je samostojna politika socialistične Jugoslavije čvrsto povezana s samostojno politiko drugih dežel. Skoraj vse te velike politične ideje, ki krožijo po svetu, gredo čez Jugoslavijo, skozi Beograd. Ustvarili smo novo dimenzijo, ki je obogatila socializem. To je v čast Jugoslaviji. To je naš prispevek k svetovnemu prazniku dela.

Vse naše praznovanje praznika dela je tesno povezano z načelom, da je delo podlaga družbenega položaja in merilo za človekovo vrednost. Uresničiti to načelo hkrati pomeni povzdigniti človeško dostojanstvo, tesno povezanost z njegovo oblastjo nad naravnimi in družbenimi silami, v čemer je tudi bistvo človeške svobode v marksističnem pomenu besede. Zato ob prazniku dela objektivno in vsestransko (Nadaljevanje na 4. strani)

Za praznik dela

čestitamo članom kolektiva, poslovnim prijateljem,
vsem delovnim ljudem naše domovine

Delavski svet in šindikalna podružnica
Veletrgovina »Mercator«

Kadrovsko politika v socializmu

Pomanjkanje ustreznih kadrov bo še dolgo pereč problem naše družbe. Razvoj proizvodnih sredstev je dosegel izreden nivo, to pa zahteva tudi sposobne delavce, ki z njimi upravljajo. Avtomatizacija sicer sam proizvodni proces poenostavlja, zahteva pa vedno več znanja od ljudi, ki so vanj vključeni.

Vsi delovni ljudje imajo še eno izredno pomembno nalogo. Na njihovih ramenih leži vedno več bremen, ki jih zahteva upravljanje. Minili so časi, ko je delavec skrbel samo za to, da mu je stroj vrgel na dan čimveč delov nekega finalnega produkta in da je opravil svojih sedem ur v podjetju, nato pa mirno odšel domov, »češ, saj bodo naprej drugi mislili zame«. Delavsko samoupravljanje zahteva sodelovanje slehernega delavca pri upravljanju.

To so spoznali tudi ljudje v našem podjetju. Socialno-kadrovsko služba je bila v primeri s stalnimi službami v podjetju precej zapostavljena. Razen tega je težava pri nas v tem, ker imamo večje število poslovnih enot, od katerih so nekatere precej oddaljene od Ljubljane. Vse poslovne enote so popolnoma samostojno vodile kadrovsko politiko. Na žalost pa vodjem kadrovskih služb to ni bilo edino delo v podjetju, pač pa so se morali ukvarjati še z vsem mogočim, tako da jim je za osnovno funkcijo ostalo zelo malo časa in so lahko urejali le tekoče naloge. Za planiranje potreb po kadrih, za izpopolnjevanje delovnih pogojev, za ugotavljanje sestava obstoječega kadra glede na izobrazbo itd., pa ni bilo dovolj časa. V upravi nismo imeli nobene enotne evidence, tako da praktično sploh nismo vedeli, koliko imamo zaposlenih delavcev v podjetju. Vsa problematika socialno-kadrovsko politike je bila zaupana eni sami osebi. Razumljivo je, da tako organizirana kadrovsko služba pri ca. 1500 ljudeh ni mogla priti do nekkih izrednih rezultatov. Zelo pomembno pa je dejstvo, da so organi upravljanja prišli do spoznanja, da ima lahko dobro organizirana kadrovsko-socialna služba zelo močan vpliv na nadaljnji razvoj celotnega podjetja.

Vsi vodje personalnih služb poslovnih enot bodo v bodoče opravljali samo to funkcijo. Da bi se čim bolj spoznali z nalogami personalnih služb, bodo vsi obiskali večdnevni seminar, na katerem jih bodo predavateljki Višje kadrovsko-socialne šole iz Kranja seznanili z najmodernejšimi metodami dela z ljudmi ter s problematiko in dolžnostmi personalnih služb. Upamo, da bo ta ukrep omogo-

čil intenzivnejše delo v poslovnih enotah in v upravi.

S 1. januarjem 1964 smo začeli delati nairazličnejše analize, ki nam bodo prikazale strukturo delavcev celotnega podjetja. Ko bodo analize končane, bomo imeli za slehernega zaposlenega natančne podatke o njegovem delovnem mestu, izobrazbi, sodelovanju v družbenih in političnih organizacijah, izkoriščenem delovnem času tekom leta, o kršitvah delovne discipline in podobno. Na podlagi teh podatkov pa se bomo lahko resno lotili programiranja kadrov. Znano nam bo trenutno stanje in lahko bomo ugotavljali, kakšne so potrebe po novih kadrih. Tako se ne bo več dogajalo, da bi sredstva, predvidena za izobraževanje kadrov, ostala neizkoriščena. Pri izobraževanju kadrov bomo morali začeti od dejstva, da ni nobenega delovnega mesta, za katero bi bila nepotrebna kakršnakoli izobrazba. Poiskati bomo morali take oblike izobraževanja kadrov, ki bodo delavca v najkrajšem času in ob najmanjšem trudu naučile, kako se v najkrajšem času ob najmanjšem trudu najbolje opravi določeno delo. Vzporedno s tem pa bo potrebno naučiti delavca, kako bo najbolj učinkovito sodeloval pri razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Naloga kadrovsko službe bo tudi poživitev dela mladinske organizacije. Med našo mladino se sicer zadnje čase čuti neka razgibanost in aktivnost, naloga kadrovsko službe pa bo, da jim pomaga pri premagovanju ovir.

Ravno tako bo potrebno spreminiti delo sindikalne organizacije. Le-ta ne bi smela biti zgolj organizacija, ki omogoča delavcu nauku nekaterih artiklov po znižani ceni, organizator skupinskih izletov in še mogoče nekaterih športnih tekmovanj. Področje dela

sindikalne organizacije je zelo obširno. Stanovanjski problemi, letni oddihi in rekreacija na splošno in še mnogo drugih pomembnih nalog stoji pred sindikalno organizacijo. Eden od problemov, s katerimi se bo že v bližnji bodočnosti morala spoprijeti kadrovsko-socialna služba, bo tako imenovani polproletariat. Delavci, ki imajo doma tudi zemljo, povzročajo podjetju velike težave in večkrat tudi izgube. Takim delavcem je prvo njihova zemlja in šele na drugo mesto postavljajo svoje delo v podjetju. Analize izrabe delovnega časa so nam pokazale, da je največje število bolezenskih izostankov ravno v času, ko je največ poljskih opravkov. Razen tega ti delavci ne izkoriščajo letnega dopusta za popolno sprostitvev in počitek. V času letnega oddiha bi morali obnoviti delovno energijo, izgubljeno med letom, medtem pa jo oni še pospešeno zapravljajo pri težkih poljskih opravilih. Nemalokrat se dogaja, da ti delavci vstajajo sredi noči in gredo kosit, po košnji pa v službo. Razumljivo je, da njihovo delo še zdaleč ni tako uspešno, kot delo delavcev, ki so celo noč spali in si ta-

Namesto mame...

ko nabrali novih moči za naslednji dan.

Bežno je nakazanih nekaj problemov, katere bo morala kadrovsko socialna

služba reševati, vendar pa je že iz tega razviden pomen kadrovsko-socialne službe v socialistični družbi. Boris Potočnik

Posvetovanje gospodarstvenikov

Predstavniki »Mercatorja« so se udeležili posveta gospodarstvenikov, ki ga je organiziral Okrajni komite ZKS Ljubljana. Posvetu je prisostvoval tudi sekretar ZKS tovariš Miha Marinko. Namen posveta je bil, kritično oceniti celotno problematiko integracije v našem gospodarstvu ter analizirati vlogo združevanj in poslovnega

sodelovanja med gospodarskimi organizacijami v bodočem razvoju gospodarstva pri nas.

Uvodne besede je imel tovariš inž. Marko Bulc, predsednik Okrajne skupščine Ljubljana, ter ugotovil, da je združevanje gospodarskih organizacij iste ali sorodne stroke normalna faza v razvoju naše ekonomike. Vendar mora vsako združevanje ali poslovno sodelovanje temeljiti na točnih ekonomskih analizah; na medsebojnem zaupanju ter poslovnih morali. Združevanje ne more biti administrativni akt, temveč potreba po novih kvalitetah.

Ko v tej luči ocenjujemo organizacijo našega podjetja, ugotavljamo, da so vodstvo podjetja in organi delavskega samoupravljanja pravilno ocenili obliko in vlogo združevanja v trgovini. Dosedanji procesi združevanja pri nas in uvajanje novih oblik poslovnega sodelovanja pa postavljajo pred celotni kolektiv posameznih poslovnih enot mnogo odgovornih nalog. Samo fizična združitve ali sklep o poslovno tehničnem sodelovanju še ne pomeni doseženega namena. Prednosti takega procesa bodo očitne le ta-

krat, ko bo celotni kolektiv vlagal vse svoje napore v kvalitetni napredek celotnega podjetja. Združevanje in poslovno sodelovanje mora tudi v trgovini ustvariti pozitivne rezultate za kolektiv, družbo in potrošnike. Evidentno je torej, da smo na pravi poti, kar nam je potrdil tudi opisani posvet, vendar bo potrebno storiti še marsikaj, da bomo v celoti dosegli pravi namen združevanja in poslovnega sodelovanja. STANE VRHOVEC

V našem prijetnem in lepo urejenem domu na Črnem vrhu se je ustavila tudi francoska delegacija bivših borcev

**PREDSTAVLJAMO
POSLOVNE ENOTE**

Čeprav smo nameravali našim bralcem predstaviti tokrat našo poslovno enoto Metliko, nam to ni uspelo, ker nismo prejeli nobenega prispevka.

Upamo, da se bodo člani naše nove poslovne enote oglasili v prihodnji številki in nam sporočili, kako je pri njih, kakšne težave rešujejo in kakšne uspehe so že dosegli, o svojih načrtih za bodočnost ipd. Za uvod pa želimo vsem članom kolektiva v Metliki mnogo uspehov pri nadaljnjem delu v korist svoje enote in podjetja kot celote.

Uredništvo

Spodbuda za delo v trgovini

(nadaljevanje)

Najbolj stimulativen in pravičen sistem delitve osebnega dohodka bi bil, če bi upoštevali in ugotovili vse vplivne okoliščine, ki dajejo konkretno vrednost dela delovne enote in posameznika. Takšne ugotovitve pa so v trgovini praktično nemogoče. Zato je najbolj enostavno in najbolj učinkovito, če osvojimo sistem delitve osebnih dohodkov po vnaprej določeni vrednosti dela z mesečnim obračunavanjem akontacij na osebne dohodke.

Za takšen sistem delitve osebnih dohodkov je nujno najprej ugotoviti naslednje osnovne elemente:

- Ugotoviti na podlagi ekonomskega izračuna možnost minimalne in maksimalne vrednosti dela.
- Določiti minimalni odstotek čistega dohodka za sklade.
- Določiti sistematizacijo delovnih mest in njihovo oceno v smislu rentabilnosti posameznih delovnih enot in čim večjega razpona med najnižjim in najvišjim odstotkom za osebne dohodke.

Gospodarski izračun enote predvideva na primer, da ji bo po odbitku prispevka iz izrednega dohodka ostalo 73.052.000 din čistega dohodka. Sistematizacija delovnih mest predvideva 75 zaposlenih, v skupni oceni 26.376.000 din sredstev za izplačilo, kar predstavlja 3,031 odstotka planiranega prometa. Zaradi vpliva poslovalnic, ki iz upravičenih okoliščin ne bodo dosegle tolikšnega prometa, da bi krile izdatke za osebne dohodke, se za obračun mesečnih akontacij določi 3,2 odstotka od ustvarjenega prometa. (Tako bo enota obračunavala za mesečne akontacije najmanj 27.849.600 din.)

S tem je poslovna enota določila najnižji odstotek za obračun mesečnih akontacij osebnih dohodkov v višini ocen delovnih mest. Glede na nizke osnove enota predvideva, da bo izplačala v enem letu še dvojno mesečno vrednost ocen delovnih mest (to je 2-mesečni osebni dohodek) in 1.800.000 din za nadure in ostalo neaktivno delo. Tako bo enota obračunavala največ 3,8 odstotka za osebne dohodke v čistem znesku od ustvarjenega prometa. Glede na planirani promet je to 33.071.400 dinarjev za osebne dohodke.

Enota je na podlagi svojega gospodarskega pred-

računa ugotovila, da bo lahko za sklade določila najmanj 17 odstotkov od čistega dohodka, kar da 12.419.000 din. Po odbitku najvišjega zneska za osebne dohodke od čistega dohodka ostane za sklade še 15.612.000 din (oz. 21,37 odstotka). To pomeni, da je enota v tem primeru planirala še 4,37 odstotka čistega dohodka kot rezervo, s katero bo delavski svet lahko posebej razpolagal ob koncu leta.

Določitev vrednosti dela za obračun osebnih dohodkov vnaprej onemogoča, da bi lahko izkoristili čisti dohodek, dosežen na račun povečanja razlike v ceni. Tako povečanje čistega dohodka bi šlo v celoti v korist skladov. Nadalje je s tem omogočeno sleherni delovni enoti in posamezniku, da sam izračuna osebni dohodek za mesečno akontacijo. Sam obračun je enostaven in zagotavlja mesečne prejeme po doseženem uspehu, s čimer smo odpravili tudi tako imenovano »plačo«.

Na podlagi večletnega ugotavljanja doseganja razlike v ceni po poslovalnicah je ugotovljeno, da vse poslovalnice dosegajo približno enako razliko. Če ima enota na primer poslovalnico z gradbenim materialom in vsemi drugimi tehničnimi predmeti in ker ta poslovalnica dosega nekoliko nižjo razliko v ceni: konkretno je na primer ugotovljeno, da je razlika v ceni za 18,9 odstotka nižja od razlike v ceni ostalih poslovalnic, potem določimo, da bo ta poslovalnica dobila le 81-odstotno vrednost dela ostalih poslovalnic. Vse ostale poslovalnice pa imajo, ne glede na delno različne pogoje, enako oceno dela.

Osebni dohodki delavcev na upravi so odvisni od uspeha vseh poslovalnic. S tem je sleherni delavec na upravi stimuliran, da s svojim delom prispeva k čim boljšemu uspehu enote.

Višina udeležbe delavcev uprave za njihove osebne dohodke je izračunana na osnovi vrednosti sistematiziranih delovnih mest v odstotnem razmerju vrednosti delovnih mest uprave in vseh delovnih mest enote. Ta sistem delitve osebnih dohodkov zahteva natančno evidenco opravljenih delovnih ur po delovnih enotah in posebej za vsakega posameznika. Evidenca o opravljenih delovnih urah bo odslej zanimiva za slehernega člana kolektiva, ker bo obračun osebnega dohodka za posameznika odvisen od višine dejansko opravljenih ur in ocene delovnega me-

sta. Nadure bodo upoštevane le takrat, ko bo za to izdano dovoljenje oziroma nalog s strani direktorja. Tako izvršene nadure bodo izplačane v mesečnem obračunu akontacij, obračunane pa v tromesečnem obračunu. Če bi obračunavali nadure v mesečnih akontacijah, bi s tem avtomatično manjšali vrednost dela za minimalni osebni dohodek.

Ta sistem delitve osebnih dohodkov določa tudi, da se za izvršene nadure ali drugo plačano delo tujih delavcev in delavcev uprave v posameznih poslovalnicah obremenjujejo sredstva za osebne dohodke poslovalnice, ki je to zahtevala. povzročila oziroma predlagala. S tem je prenesena skrb za čim racionalnejše izkoriščanje delovne sile na same delovne enote. Posebno bo to vplivalo na dobro predpripravo za ponis blaga (v izogib kontrolnih inventur). Za vse ostale osebne dohodke, ki so bili izplačani za tujo ali lastno delovno silo zaradi potrebe ali v interesu poslovne enote, se bo bremenilo celotna sredstva za osebne dohodke v tromesečnih obračunih.

Izračun meril za obračunavanje mesečne akontacije in tromesečnega obračuna osebnih dohodkov ter ugotovitev vrednosti dela:

Na podlagi planskega izračuna čistega dohodka je določeno, da bo poslovna enota obračunavala 3,2 odstotka za mesečne akontacije in 3,8 odstotka za tromesečne obračune maksimalnih osebnih dohodkov.

Nova pridobitev za našo servisno službo sta dva dvostonska Avala hladilnika, ki razvažata hitro pokvarljivo blago

IZRAČUN VREDNOSTI DELA:

Planski promet krat 3,8 nam da maksimalna sredstva za osebne dohodke: $870.300.000 \times 3,8$ je 33.071.400 dinarjev osebnega dohodka.

Participacija uprave je vrednost ocen sistematiziranih delovnih mest uprave deljeno z vrednostjo vseh sistematiziranih delovnih mest enote: $297.000 \times 100 = 2.241.000$ je 13,27 odstotka.

Vrednost dela na osnovi prometa bomo dobili, če delimo planirani promet z maso za osebne dohodke za poslovalnice. Maso za osebne dohodke poslovalnic dobimo, ko od celotne mase za osebne dohodke odštejemo izračunani znesek za osebne dohodke uprave. $33.071.400 \times 13,27$ je 4 milijone 388 tisoč 600 dinarjev, kar, kot rečeno odštejemo od 33.071.400 din in dobimo končni znesek 28 milijonov 682 tisoč 800 din za

osebne dohodke poslovalnic. Vrednost dela je

$870.300.000 : 28.682.800$ je 30,34 dinarjev prometa za 1 dinar osebnega dohodka.

Na podlagi te vrednosti dela lahko izračunamo minimalni promet posamezne poslovalnice za kritje ocen delovnih mest. Izračun je vrednost sistematiziranih delovnih mest krat vrednost prometa za 1 dinar osebnega dohodka. Na primer poslovalnica A ima skupno vrednost delovnih mest v višini 325.000 dinarjev. Če to vrednost pomnožimo s 30,34, dobimo potreben promet te poslovalnice 9.860.500 dinarjev. To pomeni, da mora ta poslovalnica opraviti najmanj 9.860.500 dinarjev prometa, da pokrije svoje ocene delovnih mest oziroma dobi 100-odstotni osebni dohodek.

Na tak način bomo ugotovili potrebno število delovnih mest po poslovalnicah in njih rentabilnost.

Stane Černe

PRIMER OBRAČUNA OSEBNIH DOHODKOV

Plan prometa 870.300.000 — Mesečno povprečje 72.525.000

Poslovalnice	Zaposlenih	Ocena delovnih mest	% ocen delovnih mest v soraz. s poslovalnicami	Potrebni promet za dosego maksimalnih OD	Potrebni promet za dosego ocen del. mest	Plan prometa po poslovalnicah	Dosežen OD v primeru doseženega plana prometa	OD nad oceno del. mest	OD nad oceno v povprečju
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	11,5	325	16,72	12.130	9.870	13.670	449.740	124.740	10.850
B	7	197	10,13	7.350	5.980	7.470	245.760	48.760	8.110
C	6	182	11,14	8.080	6.580	9.900	263.340	81.340	13.560
D	3	90	4,63	3.360	2.730	3.230	106.270	16.270	5.420
E	2	56	2,88	2.090	1.700	1.550	51.000	—	—
F	5	141	7,25	5.260	4.280	5.690	187.200	46.200	9.240
G	5	141	7,25	5.260	4.280	4.480	147.400	6.400	1.280
H	7	197	10,13	7.350	5.980	8.380	275.700	78.700	11.240
I	2	64	3,29	2.390	1.940	2.610	85.870	21.870	10.930
J	8	225	11,57	8.390	6.830	7.480	246.090	21.090	2.640
K	3	90	4,63	3.360	2.730	3.120	102.650	12.650	4.220
L	3	90	4,63	3.360	2.730	2.870	94.420	4.420	1.470
M	1	32	1,65	1.200	970	1.200	39.480	7.480	7.480
N	1	30	1,54	1.120	910	970	31.910	1.910	1.910
O	1	32	1,65	1.200	970	1.200	39.480	7.480	7.480
P	1	26	1,34	970	790	620	20.400	5.600	—
R	1	26	1,34	970	790	610	20.070	5.930	—
Skupaj	67,5	1944		73.840		75.050	2406.780	462.780	6.860
Uprava	8	297	13,27				382.760	85.760	10.720
Skupaj	75,5	2241					2789.540	548.540	7.270

Ob letošnjem prvem maju

(Nadaljevanje s 1. strani)

ocenimo pot, ki smo jo prehodili do danes, izluščimo bistvene nauke in izkušnje, pridobljene v tem dinamičnem in burnem obdobju in predvsem jasno določimo naloge, ki čakajo nas vse in našo vodilno silo, Zvezo komunistov, v boju za še bolj vsestranski razmah proizvodjalnih sil, materialnih odnosov družbe in razvoj višjih oblik socialističnih družbenih odnosov. Lotevamo se teh problemov ustvarjalno, skozi prizmo preverjanja v praksi. Za seboj imamo resnično obilno prakso samoupravljanja, pospeševanja družbeno ekonomskih odnosov, katerih izhodiščni temelj je delovni človek, njegov družbeni položaj, njegove socialistične težnje in interes. Zavedati pa se moramo, da smo šele na začetku nastajanja novih družbenih, proizvodjalnih odnosov, lastnih, svojjskih neposredni socialistični demokraciji. Odkrivati moramo poglede v prihodnost, program zavestne akcije družbe in smeri njenega gibanja, istočasno pa odkrivati narave protislovij, ki rastejo v procesu razvoja družbe iz teh osnov.

S tega zornega kota ter v tem smislu so na šestem plenumu centralnega komiteja ZKJ sprožili tudi vprašanja investicij, to je nadaljnega razvoja proizvodjalnih sil, sistema delitve dohodka, življenjske ravni, utrditve samoupravljanja, vprašanje uveljavitve statutov po njihovem sprejetju 9. aprila, probleme kadrovske politike in vključevanja žena v proizvodnjo, odkrivanje rezerv v našem gospodarstvu in s tem izpopolnjevanje tehnologije in organizacije proizvodnje, pri vsem tem pa so stremeli za tem, da se naša celotna gospodarska in investicijska politika usmeri v ustvarjanje moderne, racionalne, visoko kvalificirane industrije, ki omogoča izvoz in zagotavlja ustrezno mesto Jugoslavije v mednarodni delitvi dela.

Na reševanje vseh teh vprašanj naj bo v bodoče usmerjena naša dejavnost, povezana z idejo krepitve bratstva in enotnosti naših narodov, enakopravnosti, solidarnosti in poglobljanja socialistične zavesti o skupnih interesih vseh narodov Jugoslavije in z zavestjo, da se bomo le tako lahko dostojno oddolžili vsem borcev za ideje 1. maja, ki so jih skozi desetletja razvijali do današnjih izhodišč.

B. K.

Delovni ljudje radi izkoristijo prvomajske praznike za izlete v naravo

Stane Černe, direktor poslovne enote Polje, France Strojani, direktor poslovne enote Emona in Zeljko Anžel, komercialist v PE Hrana, so nam povedali tri zgodbe, vsak eno. Tri resnične zgodbe o praznovanju prvega maja pred vojno in v tistih črnih dneh okupirane Ljubljane.

Tovariš Stane Černe:

— Bilo je na večer pred prvim majem šestindvajsetega ali sedemindvajsetega. Skojevci smo kot vsako leto dobili nalogo, da po za-

loških hribih zakurimo kresove. Žandarji so vedeli za naš načrt in so nam povsod postavili zasede. Toda tudi mi nismo bili od muh. Spominjam se, da je naša skupina za hrbti orožnikov pri-sopihala na grič in na vrhu našla nedotaknjeno grmado dračja. Izpraznili smo zelenke z nafto, ki smo jih

prinesli s seboj, in zažgali. Velika bakla je zavrasketala. Akcija je uspela.

Istega leta smo imeli tudi proslavo v gostilni v Besnici. Kulturna dejavnost na našem področju je bilo zelo močna, zato smo lahko imeli na programu več recitacij, Cankarjevo dramo in še kaj. Jaz sem takrat govoril

o mladini in njenih problemih, o zatiranju in odporu.

Tovariš France Strojani:

— To se je zgodilo tistega leta, ko sem bil brezposeln, šestindvajsetega. Prosvetarji in delavci iz tekstilne tovarne v Litiji smo priredili piknik na Svibnem. Bili pa smo izdani... Čakajte, čakajte — spominjam se neke akcije med vojno v Ljubljani. Da, dva-
inštridesetega. Saj veste, pisanje po zidovih, trosenje letakov. Na nesrečo pa so šle skojevke na ulice pol ure prezgodaj. Tri so ulovili Italijani, med njimi sekretarko. Akcija je sicer uspela, toda ne popolnoma. Ko sem se vračal domov, me je zajela italijanska patrolja. Izpustili so me šele ob enajstih zvečer, ker mi niso mogli ničesar dokazati.

Tovariš Zeljko Anžel:

— Jaz bom posegel malo bolj nazaj, v šestindvajseto ali sedemindvajseto leto. Kraj dogajanja bo spet Litija. Uslužbenci konzumnega društva smo s Svobodaši priredili prvomajski izlet na Javor. Toda tam so že čakali orožniki. Ker smo se vzpenjali na hrib po različnih poteh, so lahko aretirali samo enega od naših, vsi drugi pa smo ušli.

Ali pa tale primer: Pred prvim majem leta 1929 sem

raznašal letake. Srečam župana in orožnika, ki se takoj loti moje aktovke. Brska po letakih, se obrne k županu in reče, da ni našel ničesar. Presenečen jima izginem izpred oči.

Ko smo že pri letakih: Nekoč sem jih lepil po zidovih, drevesih in se po opravljeni akciji vračal po isti poti nazaj. Vsi letaki do enega so bili potrgani. Kako bi mogel le slutiti, da mi je ves čas akcije gorelo tik za petami...

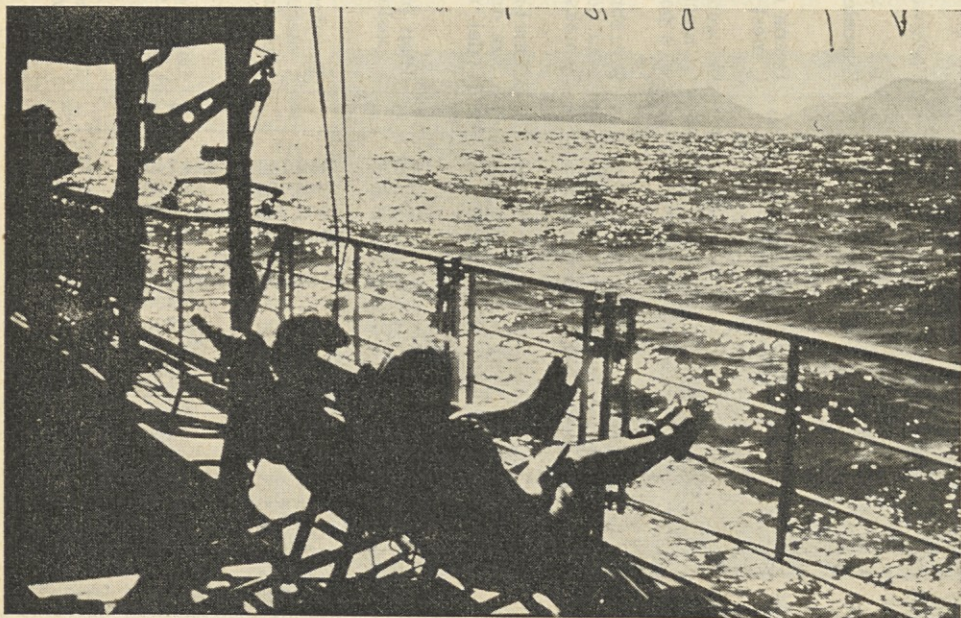
Zaodbe so se iztekle. Še bi pripovedovali, saj so se zdaj šele pričeli prav spominjati. Prvi maj, nekaj vznemirljivega je bilo takrat v tem dnevu. Nekaj, kar ostane v krvi. Zato se ga vselej z veseljem spominjajo. F. P.

VABIMO

vse bralce in še posebej vse člane naše delovne skupnosti, da sodelujejo v listu MERCATOR z dopisi, reportažami, poročili in strokovnimi članki ter z anekdotami in vestmi.

Objavljene članke bomo honorirali, najboljše pa še posebej nagradili. Gradivo za list pošiljajte na naslov: Veletrgovina »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 (za časopis), soba 15.

TRIJE PRVI MAJI

Motiv z ladje (glej članek na zadnji strani)

Vidmarjeva hiša ob Večni poti, kjer je bil 27. IV. 1941 ustanovni sestanek OF

Pomemben mejnik

27. aprila praznuje občina Vič-Rudnik svoj praznik v spomin na zgodovinski dogodek pred trinajsetimi leti, ko je bila v Vidmarjevi vili na Večni poti v Ljubljani ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda. Osvobodilna fronta, ki je že na svojem začetku pokazala odločno borbo proti zastarelemu in prežvelemu družbenemu redu, ob katerem se je v usodnih trenutkih zloglasnega napada fašističnih zavojevalcev strnila le peščica tistih, ki so bili brez smelosti, je pod vodstvom Komunistične partije vodila oboroženo borbo proti okupatorju. Le mesec dni poprej je takratna jugoslovanska vlada 25. marca podpisala sramoten pristop k silam trojnega pakta — Nemčiji, Italiji in Japonski. Se ni minilo nekaj dni, ko je vladna gospoda z odprtimi rokami sprejela v svoji sredi okupatorja, že je vzkličala ideja Komunistične partije, ki je pozvala v boj za nacionalno in socialno osvoboditev. Zgodovinskega sestanka v Vidmarjevi vili so se tistega deževnega spomladanskega dne udeležili: Boris Kidrič, dr. Aleš Bebler, Boris Ziherl, prof. France Sturm, Ferdo Kozak, Josip Vidmar, Tone Fajfar in Jože Rus. Vse od besed pokojnega Borisa Kidriča, ki je odprl sestanek, do krepkih stiskov rok, ki so pomenili dosleden boj z mnogo močnejšim sovražnikom in njegovimi plačanci, je prevečala ena sama misel — rešiti je bilo treba čast naroda in njegovo bodočnost, rešiti, kar je našega in našo ped ohraniti našim rodovom. V spomin na ta dogodek praznuje občina Vič-Rudnik svoj praznik. Praznik ponosa, prijetnih in žalostnih spominov, praznik mladosti in praznik veselja. Mnogo je bilo trenutkov, ko je bilo težka reči besedo, ki bi pomenila smrt ali življenje. Izbire ni bilo in danes, ko praznujemo največji praznik v zgodovinski kroniki nepozabne epopeje NOV, se spominjamo teh aprilskih dni še s toliko večjim ponosom. V občini beležimo iz leta v leto vedno večje uspehe na področju družbenega in gospodarskega življenja. Kronika, ki jo pišeta naš čas in naš delovni človek — proizvajalec in upravljavec, bo v ponos poznejšim rodovom. Ob tem pa načrtujemo in ustvarjamo vedno večje možnosti za širše uveljavljanje našega občana kot neposrednega činitelja pri upravljanju in odločanju v prid družbene ravni in družbenega napredka sploh.

Naš najboljši tekmovalac na obeh dvobojih je bil Boris Potočnik (K vesti na sedmi strani)

Nekaj misli o delu mladinske organizacije

Važne naloge mladinske organizacije pri socialistični vzgoji so predvsem reševanje nekaterih problemov v zvezi s premajhno zainteresiranostjo za sodelovanje mladih ljudi v družbeno političnem življenju. Prav tako važne naloge organizacije so v zvezi s krepitvijo njihove socialistične zavesti ter pospeševanje vzgoje in marksistične izobrazbe mladincev.

Naša vodstva in organizacije se vse prepočasi prilagajajo delovnim metodam, ki jih terjajo samoupravni odnosi v našem družbenem razvoju. Skoraj pri vseh vodstvih je opaziti večjo ali manjšo zaprtost vase. Le-ta pa je v resnici izraz nezaupanja v politično zrelost velikega števila mladih ljudi, kar je škodljivo ter popolnoma neupravičeno.

Mladina se mora krepko orientirati na maksimalno umoštevovanje mladine; na tem je potrebno oblikovati tudi vsebino dela.

Mladinska organizacija pa mora povsod samostojno delovati v interesu mladine, boriti se za uveljavljanje mladih ljudi ter za njihovo aktivno in ustvarjalno vlogo. V mladinskih organizacijah vodstva veliko delajo, člani pa premalo. Smatraji je, da je delo vodstev v teh primerih čestokrat formalno in navidezno. Zato je potrebno delo mladinske organizacije urediti tako, da se bo vsak član uveljavil, da bodo vsi izpolnjevali naloge v prepričanju, da so aktivni, ne pa samo formalni člani organizacije.

V mladinsko organizacijo je sicer včlanjenih precej ljudi. Pri tem pa je važno to, kakšen vpliv ima organizacija na mladino in koliko mladina sama občuti potrebo, da bi v njej delovala in koliko v njej vidi svojega dejanskega političnega organizatorja. Zato bi bilo potrebno ugotoviti, kateri sloji in skupine mladih so zunaj organizacije in njenega vpliva, kaj mladina misli o svoji organizaciji, ali je nad njo razočarana in če je, zakaj.

Kar pa zadeva vlogo mladinske organizacije v sistemu samoupravljanja, si je za zdaj nemogoče zamisliti družbeno vzgojo mladine zunaj samoupravljanja. Da bi pa to res lahko uresničili, je potrebno: izboljšati informiranost mladine o življenjskem in delovnem okolju in usmerjanju našega družbenega razvoja. Golo informiranje pa tudi ne zadostuje. Zavzemati se moramo za to, da se bodo mladinci seznanili z osnovnimi pojmi gospodarjenja, samoupravljanja, zakonitosti delitve dohodka, kar se pravi — povezati teorijo s prakso.

Razen tega mora mladinska organizacija vztrajno in odkrito načenjati mladinske probleme pred samoupravnimi organi in političnimi forumi, pri čemer se mora boriti za podporo ZK, SZDL, sindikatov ter drugih družbenih sil. Tam, kjer mladina ne soočajo tako rekoč vsak dan in kjer ji pri njenem angažiranju

mečejo polena pod noge, so možnosti, da ne bo doumela vsebine družbenih problemov, da bo ostala nepoučena, ali pa zabredla v napačno mišljenje in vedenje. Ena pglavitnih nalog mladinske organizacije je posledaj boriti se odkrito, javno proti takšnim deformacijam, da bo mladi človek ob vstopu na delovno mesto res lahko uveljavil vse svoje pozitivne lastnosti. V tej zvezi čaka mladinsko organizacijo še posebna naloga pri premagovanju birokratskega odpora, ki ovira razvoj vseh vrst samoupravljanja na ravni ekonomskih enot.

Pri nas veliko govorimo o idealih mladine, posebno o pozitivnih vzorih. Toda ni še prišlo dovolj do veljave pojmovanje, da so osnova idealov in vzorov sodobne mladine — ustvarjalnost dela in pridobivanje znanja.

Suzana Modrijan

Občinska sindikalna konferenca

Občinski sindikalni svet je 31. marca 1964 sklical konferenco predstavnikov podjetij storitvenih dejavnosti, da bi razpravljali o problemih gospodarjenja in prehoda na 42-urni delovni teden. Na konferenci, ki so se je udeležili tudi zastopniki naše sindikalne podružnice, so nakazali nekatere probleme in naloge, katerim morajo sindikalne podružnice, organi samoupravljanja in vodstva podjetij posvetiti več pozornosti, jih temeljito proučiti in vskladiti. Predvsem so poudarili in številčno utemeljili problem nizkih osebnih dohodkov, slabega stimuliranja delavcev (oziroma nagrajevanja po opravljenem delu), problem fluktuacije, nedoseganja polnega delovnega časa, slabega planiranja zaradi pomanjkanja strokovnjakov in nesodelovanja celotnega kolektiva. Prav nenačrtno planiranje kadrov je vzrok, da le-teh primanjkuje in bi morali v gospodarskih organizacijah vložiti več sredstev za štipendiranje in vzgojo kadrov, saj se take investicije dobro obrestujejo (po podatkih analiz se poveča proizvodnost delavca po osemletki za 40 odstotkov, po srednji šoli za 100 odstotkov in po fakulteti celo za 300 odstotkov).

Konferenca je nakazala tudi nekatere druge subjektivne in objektivne težave, ki jih bo potrebno rešiti v doglednem času, da bo naše gospodarstvo doseglo še večje uspehe in se intenzivneje vključilo v mednarodno delitev dela.

Mladina od besed k dejanjem

Proti pričakovanju je bila sindikalna dvorana dne 25. marca 1964 ob 15. uri polna nasmejanih mladih obrazov, ki so vzbudili upanje, da je pomlad obudila tudi našo mladinsko organizacijo.

Po kratkem uvodu predsednice mladinskega aktiva tovarišice Suzane Modrijan o nalogah mladinske organizacije pri socialistični vzgoji mladega rodu sta tovarišica Jana Fugina in tovariš Miro Krištof predlagala, da bi mladinci organizirali prvomajsko proslavo v kolektivu in pripravili program za dan mladosti, ker bi v nasprotnem primeru morali povabiti izvajalce od drugod, kar pa ne bi bilo v ponos naši mladinski organizaciji oziroma številni mladini v kolektivu. Mladinke (te so v večini) so predlog sprejele in obljubile, da bodo pripravile proslavo ter dokazale svojo sposobnost in aktivnost tudi na tem področju. Dogovorili so se tudi za sodelovanje z mladinskim aktinom časopisnega podjetja »Delo« pri mladinskih zabavno kulturnih progra-

mih. Da bi vse delo in medsebojne odnose še poglobili, so v »Mercatorju« ustanovili »Mladinski klub«, ki bo skrbel za družbeno kulturno, politično in športno življenje. Prostor za mladinski klub je mladinskemu aktivu »Mercatorja« dala na voljo uprava podjetja. Obstoječi knjižnici v mali dvorani bodo kmalu pridružili še TV sprejemnik, nekaj šahovskih garnitur in razne revije.

V okviru kluba bo delovala tudi mladinska športna sekcija za namizni tenis in streljanje z zračno puško. Potrebne rekvizite posoja sindikalna podružnica.

Vabimo vse mladince k sodelovanju in na svidenje vsako sredo v Mladinskem klubu.

KONTROLNI ORGANI POROČAJO

Naši kontrolni organi so nam sporočili, da so pri pregledu poslovalnic ugotovili vzoren red in čistočo v poslovalnicah: Želmlje 45, Luče 11, Gornji grad 1 in 2 in Pred konjušnico 3.

Kolektivom navedenih poslovalnic čestitamo in jim želimo, da bodo tudi v boodce imeli vse v najlepšem redu.

Vsestranski Karel Nevečny

Tokrat smo obiskali predsednika centralnega upravnega odbora. Tovariš Karel Nevečny nam je na kratko povedal o svojem poklicnem delu, o delu v organih upravljanja in o družbenem udejstvovanju v prostem času.

ŠEF NABAVNEGA ODDELKA

Nabavni oddelek šteje pet ljudi in je po novem razdeljen na dva oddelka: živilski in galanterijski. Dela je namreč iz dneva v dan več, saj je število priključenih podjetij naraslo na trinajst, število prodajal pa skoraj na dvestopetdeset.

Po obsegu nabavljajo največ olja — dva in pol milijona litrov in sladkorja — preko tisoč vagonov letno. Težave in problemi se javljajo iz dneva v dan novi, kakor predpisi in kakor letni časi, ki spreminjajo zahteve potrošnika. Poleg vsega pa jih prinaša tudi industrija, predvsem mesna, rafinerija olj in drugi.

Ker je na podeželju največ prodajal v mešanin blagom, bodo morali ustanoviti novo — večje — galanterijsko skladišče, v katerega bi vključili tudi vso kratko robo.

PREDSEDNIK CENTRALNEGA UPRAVNEGA ODBORA

To dolžnost opravlja tovariš Nevečny že drugo leto, ker v tem času ni bilo volitev, pač pa cel kup pripojitev. Centralni UO je organ, ki ne sme naravnost posegati v delo posameznih poslovnih enot, temveč njihovo delo usklajuje, saj ima vsaka enota svoj upravni odbor in delavski svet. Upravni odbor živi predvsem v komisijah, kot so: komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij, disciplinska komisija in občasne komisije, kot n. pr. zdaj komisija za sestavljanje statuta. Statut je že oddala občini v odobritev.

Največje težave jim povzroča vprašanje kadrov, saj vajenci na noben način ne marajo ostati v živilski stroki, ki je najslabše plačana, čeprav je ravno tu odgovornost največja. Vajenca sploh ni mogoče dobiti, samo vajenko in še to iz okolice.

Lotili so se strokovnega izpopolnjevanja že obstoječih kadrov, pri čemer se nameravajo posluževati različnih tečajev za poslovođe in prodajalce. Ti tečajji naj bi našim delavcem predvsem približali že znani, a vendar še vedno novi prijem v naši trgovini — samopostrežbo.

GOSPODAR NOGOMETNEGA KLUBA SVOBODA

Morda Svobodi očitajo, da je nogometni Mercator, toda nekdo vendar mora skrbeti zanjo! Cela vrsta klubov je propadla, Svoboda pa je danes v Slovenski ligi pri vrhu in to vsekakor ni od muh!

PREDSEDNIK HIŠNEGA SVETA

Da, tudi to! Glejte, in pregorel je hotel za centralne kurjavo! Nekdo mora vzeti pot pod noge in najti strokovnjaka, ki ga ni. To počne tovariš Nevečny za zabavo v prostem času. Verjetno namesto konjička...

F. P.

Vzgoja učencev na delovnem mestu

(Nadaljevanje)

Učenec poseduje knjižico — zapiske — v katero poslovodja 2-krat mesečno vpišuje predelano učno snov z učencem, ko je ta bil na delovnem mestu. Pri šolskem centru obstaja novo delovno mesto — nadzornik praktičnega pouka — ki skrbi za povezavo med šolskim centrom in podjetjem, v katerem se učenec uči. Pregleduje 3-krat na leto izpolnjevanje knjižice — zapiske — in rešuje skupno s podjetjem oziroma poslovodjem tekoče probleme učenca na delovnem mestu in v šoli.

Praktičen izpit opravlja učenec v trgovini vsako leto učne dobe pred komisijo, ki jo določi podjetje samo.

Na koncu učne dobe pa opravlja učenec zaključni praktični izpit pred komisijo šolskega centra. Eden izmed pogojev k pripustitvi tega izpita je izpolnjevanje knjižice — zapiske — in ocena zadolžene osebe za praktični pouk (poslovodje) ter podjetja, ki je za učenca »med redom« včasih odločilnega pomena.

Odnos poslovodja-učenec

Vedeti moramo, da učenec sprejema nauke poslovodje hitreje in bolj uspešno, če spoštuje poslovodjo.

Spoštovanje pa si poslovodja pridobi z velikim strokovnim znanjem, s pravičnimi in pravičnimi odnosi do podrejenih.

Vsak poslovodja naj se malo zamisli v čas svoje učne dobe, v pravilnost in nepravilnosti vzgoje svojih šefov. Napake, ki so jih delali vaši šefi, odpravljajmo, skušajmo biti boljši.

Poslovodja mora prikazati učencu uspehe, ki jih dosega v času učne dobe, vzbujati mu veselje do poklica, prikazati težave trgovskega poklica pa tudi veselje, ki mu ga ta poklic nudi: uspešna prodaja blaga, lepo aranžirana izložba, smotrno urejena polica, zadovoljni kupec, dnevni strokovni dvig itd.

Red in disciplina

Prav učna doba je tisti čas, ki izoblikuje značaj človeka. Ta pa je lahko pozitiven ali negativen. Poslovodja ali poslovodkinja si mora prizadevati in prikazovati učencu, kaj pomeni v življenju red, disciplina, vestnost, pridnost in poštenost. Nekemu mlademu človeku je ta način vzgoje težje, drugemu lažje sprejemljiv. Šele ko učenec »dozori«, uvidi pravilnost take vzgoje in takrat je običajno zelo hvaležen svojemu poslovodji. Pravimo, da je »cepljen« z redom in disciplino in ne more biti drugačen. To »cepljenje« pa se poraja ravno v času učne dobe, to je v dobi mladosti, dozorevanja in ta pečat nosi skozi vse življenje,

tudi v svoje osebno zadovoljstvo.

Včasih nas zavaja hitri telesni razvoj (velikost) učenca, predstavljamo si, da imamo pred seboj že odraslega človeka, v resnici pa je duševno še nerazvit mladinec, mladinka. Mlad človek ima predvsem lastne probleme, za nas pa je problem, kako ga oblikujemo in zbrusimo v zrelega človeka. Mlad človek je za nas največkrat popolnoma »nemogoč« (eksploziven), kadar ga skušamo vzgajati.

Če pride do manjših deliktov, mu skušajmo vedno pomagati in nakazati pravo pot in naloge, ki so še pred njim.

Biti mu moramo pomočnik — ne pa sodnik!

Pri vsem tem pa ne pozabimo na pregovor: besede mičejo — zgledi vlečejo!

Šolski center organizira praktične seminarje v trgo-

vini za vse stroke enkrat tedensko po dve šolski uri, za vse letnike. Namen teh praktičnih seminarjev je, da izkušeni dolgoletni trgovinski delavci prenašajo svoje življenjske izkušnje in dolgoletno prakso na mladino, po učnem programu šolskega centra ter jih s tem pripravljajo na zaključni praktični izpit.

Komisija ocenjuje kandidata po naslednjih vidikih:

Odnos do kupca, strokovno pojasnjevanje zaposamezne artikle, uporabnost, prednost podobnih artiklov, ki jih svetuje, če želenega ni na zalogi. Shranjevanje in skladiščenje, ohranjanje kvalitete blaga, ročnost postrežbe, zavijanje omota, vrečke, uporaba motvoza, ponudba dodatnih oziroma novih artiklov ter pravilna sestava računa.

Splošno mnenje je: kakršen »mojster«, takšen učenc.

Masarykova 15

Na Masarykovi 15 smo prodajali širok asortiment blaga

Sestega aprila tega leta so se vrata trgovskega lokala poslovne enote Grmade na Masarykovi cesti 15 zaprla za vselej. Kako so s tem zadovoljni potrošniki in kako uslužbenci? Na to vprašanje nam je odgovorila poslovodkinja Tončka Habič, ki smo jo obiskali dan poprej, preden je zapustila delovno mesto v trgovini ob železnici in se — nič kaj rada — preselila na Celovško cesto.

— Jutri odhajam. Ni mi vseeno, človek se naveže na kolektiv, spoznate stranke... Dokler lokala dokončno ne zapro, se bom vračala in pomagala. Veste, tako prijetno je tukaj, prodajnega prostora je dovolj, skladišnega prav tako. Nič nam ne manjka, promet je velik, lokacija upravičena. Po ukinitvi bo na tem področju gotovo nastala luknja v mreži živilske trgovine. Pred integracijo leta 1962 je bila tu trgovina »Kekca«, po šestem aprilu letos pa je prostore prevzela »Iskra«. Stirje stalno zaposleni, razen ene vsi kvalificirani, so se razkropili po mestu. Na Celovško, Poljansko cesto in drugam. Nikomur ni bilo lahko, stranke pa so tako in tako godrnjale že pol leta sem. Hoditi morajo nekoliko dlje.

— Če imam kakšen predlog za boljšo rešitev? — se čudi tovarišica Tončka. — Ne, prav nobenega, saj je tako že prepozno. Mogoče pa bi vendarle predlagala »Iskri«, naj nam pušči vsaj polovico trgovine. Res, škoda, v bližnji prihodnosti bi lokal zopet preuredili v samopostrežbo!

Pravnik svetuje

Odgovor našega pravnika je v današnji številki izostal, ker do oddaje gradiva v tiskarno (to je do 4. aprila) nismo prejeli nobenega vprašanja.

Vabimo vse člane, da nam pošiljajo vprašanja za primere, ki so jim nejasni ali ne dovolj znani. Vprašanja so lahko različna, toda v zvezi z zakoni oziroma s pravilnikom o delovnih razmerjih, pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov, pravilnikom o delitvi čistega dohodka, s statutom ali drugimi pravili podjetja.

Sindikalna podružnica bo tudi v letošnjem letu organizirala letovanja v lastnih domovih in v domovih občinskih počitniških skupnosti. Člane kolektiva in IO sindikalnih podružnic poslovnih enot prosimo, naj nam pravočasno dostavijo plane oziroma želje članov za dopuste. Ko bomo prejeli vse poimenske prijave za letovanje v posameznih mesecih, bomo skušali časovne zahtevke vseh članov vskladiti tako, da bodo lahko vsi letovali, kot se bodo prijavi.

Prosimo, da člani, posebno tisti, ki nimajo šoloobveznih otrok, izkoristijo dopuste tudi izven glavne sezone. V glavni sezoni želijo namreč na dopust družine z otroki in tako zelo težko ustrezemo vsem željam. Izvensezonski dopust je posebno priporočljiv za člane z nižjimi osebnimi dohodki in za vse, ki si žele preventivnega zdravljenja. V krajih, kjer bomo predvidoma

imeli domove, pa je tudi v juniju in septembru lepo in toplo vreme, primerno za kopanje, sončenje in izlete.

Predvidoma bomo imeli nekaj ležišč v naslednjih domovih:

Krilo pri Splitu,
Vodice pri Šibeniku,
Selce pri Crikvenici,
Kranjska gora,
v našem domu v Piranu 20 ležišč,
v našem domu v Dolenjskih toplicah 4 ležišča,
v našem domu v Tratah, Logatec 4 ležišča.

Domovi bodo odprti od 1. junija 1964 do 30. septembra 1964, razen domov v Tratah, Dol. toplicah in Kranjski gori, ki so odprti skozi vse leto. Cene enodnevne penziona bodo v sezoni 700 din (v domovih ob morju in v Kranjski gori) za osebo. Točne podatke so prejele vse sindikalne podružnice EE, kjer se tudi prijavite. M. K.

»Problemi pri nas...« je pričel tovariš Alojzij Zajc, šef skladišča, in potem pomolčal, kot da ne verjame, da koga zanimajo le problemi.

»Problemov je veliko, so pa tudi stvari, ki so vredne hvale. Kje naj začnem?

Skladišča je velika enota zase, kjer je zaposlenih več kot dvesto ljudi. Od skladiščnikov in delavcev do šoferjev in pisarniških nameščencev. Deset odstotkov ljudi je vedno na dopustu ali v bolniškem stanju, to pa je že problem, ki zahteva rešitev: rezervno delovno silo.

Veliko število zaposlenih je čutili tudi pri pomanjkanju primernih prostorov, kot so jedilnica — delavci v času malice nimajo kam, garderoba in sanitarije. Stanje se bo kmalu izboljšalo, ko bodo izpraznili pisarne blagovnega knjigovodstva, ki se bo z dokončano nadzidavo preselilo v upravno zgradbo.

Mnogi delavci se vozijo na delo z vlakom in morajo na pot že ob štirih zjutraj, medtem ko se nekateri vrnejo domov celo ob desetih zvečer. Tistim, ki se dalj časa zadržijo v Ljubljani, bi morali nuditi več možnosti za urejeno pranočevanje in jim preskrbeti nekaj postelj.

Alojzij Zajc — šef skladišča

Skladišča, ki je zdaj dograjeno in urejeno, razen hladilnice in posebne stavbe za galanterijo, ima 15 oddelkov. Povprečno tovarnjaki pripeljejo in odpeljejo štiristo ton blaga na dan. Kdaj pa kdaj promet naraste celo na petsto ton. Razen dveh novih hladilnikov, ki skrbita za servisno službo, in dveh tovarnjakov, ki zadovoljujeta potrebe embalažnega skladišča, so vsa druga vozila zaposlena v samem centralnem skladišču. Vozni park že sedaj komaj zmaguje veliki tovor, po priključitvi oddaljenejših poslovnih enot — kot Črnomelj in Metlika — pa ga bomo nujno morali povečati in stara vozila zamenjati z novimi.

»Želite, da vam naštejemo še nekaj problemov?« sprašuje tovariš Zajc, ki je do lanskega februarja pri Hranu opravljal isto delo kakor zdaj pri nas: koordiniranje in nadziranje dela v skladišču, evidenca nad blagom, celo vzgojno delo z delavci in še mnogo drugega. Ne, za danes bo dosti, se branimo in se obenem čudimo, kako je mogoče, da je prijaznega, samozavestnega šefa povsod po skladišču dovolj, saj je stavba dolga dvesto metrov...

F. P.

**DOPISUJTE
V SVOJE
GLASILO!**

PE »Specerija«

Odšli:
Krestlin Irena, sporazumno
Žugelj Jožica, v papirno stroko

Rojstvo:
Udvanc Angela je rodila sina.
Cestitamo.

PE »Rožnik«

Odšli:
Znidarič Ljudmila, samovoljno
Hočevar Marija, samovoljno
Ropret Valentina, sporazumno
razveljavljena učna pogodba

Rojstvo:
Ilenič Monika je rodila hčerko.
Cestitamo.

PE »Polje«

Odšli:
Zerdin Pavla, odpoved delavke
Bobnarč Friderik, k vojakom

PE »Litija«

Rojstvo:
Obermajer Marija je rodila
sina. Cestitamo.

PE »Grmada«

Prišli:
Košmrlj Vida — prodajalka
Novak Terezija — snažilka
Medvešek Ljudmila — kuharica
Lešnjak Marija — prodajalka

Odšli:
Breznik Ivan, lastna odpoved
Počakaj Ivanka, lastna odpoved
Rebolj Zvonka, lastna odpoved
Peček Jožica, lastna odpoved
Lesjak Martin, lastna odpoved
Oset Slavka, lastna odpoved
Brezin Milena, samovoljno

Pomočniške izpite so opravile:
Letonja Katarina, Brancelj Angela in Gruden Vida. Vsem iskreno čestitamo.

PE »Jelka«

Poroka:
Aleksander Bric. Cestitamo.

SPORTNO TEKMOVANJE

Sindikalna podružnica našega kolektiva je prijavila 3-člansko ekipo za jugoslovanski pokal v namiznem tenisu. V prvem kolu je naša ekipa premagala ekipo dijakov iz Vrhnove z rezultatom 5:2. V drugem kolu pa je izgubila z mlado, a zelo nadarjeno ekipo šole »Oskar Kovačič« z rezultatom 2:5.

V naši ekipi so nastopili tovariši: Marjan Smole, Boris Potočnik, Jože Mihelič in Miro Kristof.

FOTOAMATERJI, POZOR!

Pozivamo vse člane kolektiva, da dostavljajo našemu uredništvu slike, ki prikazujejo naše člane pri njihovem delu, oddihu, izletih, športu ali pa kraj, kjer delajo ali prebivajo (poslovalnice, domove oddiha, letovišča ipd.). Slike, ki jih bomo objavili v našem časopisu, bomo honorirali, posebno uspele posnetke pa tudi nagradili.

Ni dneva brez kave

(Nadaljevanje in konec)

V vlažnih skladiščih kava rada splesni, s tem izgubi značilno kavino aromo in je na noben način ne moremo več izboljšati. Z morsko ali navadno vodo prepojeno kavo imenujemo havarirano kavo, ki je ne-kvalitetna. Mraz škoduje videzu kave. Pod omenjenim vplivom kava blede.

V preveč suhih skladiščih pa surova kava kalira od 2 do 3%, kar ne vpliva na kvaliteto, zmanjšuje pa kalo pri praženju.

Pražena kava

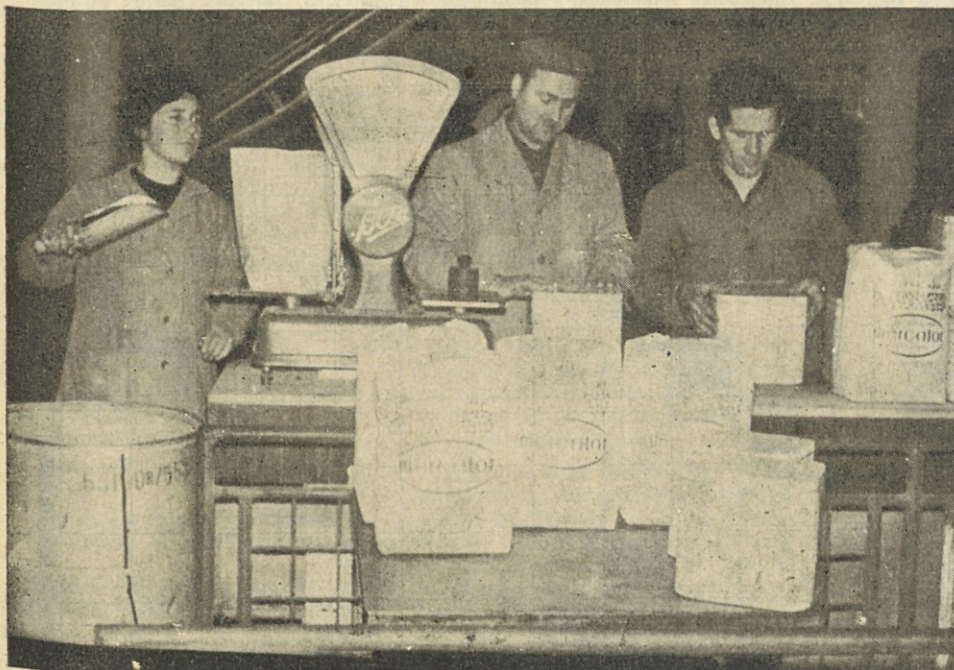
Pri praženju kave se podarja svežina: »dnevno

sveže pražena kava! Za sveže praženo kavo velja do ca. 10 dni po praženju, shranjena na mora biti v pravilni pločevinasti ali stekleni embalaži. Navedena embalaža za hranjenje pražene kave v skladiščih ali v trgovini na drobno naj bi bila enkrat tedensko znotraj temeljito očiščena (s klobučnim papirjem), da odstranimo izločeno maščobo — kavino eterično olje — ki postane hitro žarko in daje kavi neprijeten vonj in slabši okus. Nestrokovno je razstavljanje pražene kave v izložbi v odprtih posodah, košaricah in podobno (kava se razdiši). Strokovno razstavljanje je

v steklenih zaprtih posodah ali kozarcih. Praženo kavo lahko razstavljamo v izložbi tudi odprto, toda pod pogojem, da je ta kava na pol pražena, »samo za izložbo«.

Najprimernejša embalaža za prodajo pražene kave na drobno (10 dkg ali 20 dkg) v zrnu, zlasti pa za mleto kavo, je neprodušno zacinjena pločevinasta posoda ali embalaža iz alufolije. Manj primerne so papirnate vrečke ali vrečke iz celofana. Papir vpija maščobe — postane masten — celofan sicer ne vpija maščobe, je pa zelo občutljiv, ranljiv (visok procent ravsipa).

Vilko Korenčan

Pakiranje pražene kave v našem skladišču poteka kot na tekočem traku

Z ladjo Lastovo v Grčijo

Približuje se poletje in zato si vedno pogosteje zastavljamo vprašanje, kje bomo preživeli letošnji dopust. Možnost izbire je velika. Mnogoštevilnim možnostim se je v zadnjih letih pridružila še ena. Zelo priljubljena so namreč postala potovanja po Sredozemlju, ki jih s svojimi ladjami organizira podjetje Jadrolinija. Te ladje bi lahko imenovali najcenejše hotele, ki nudijo domačemu turistu in delovnemu človeku ugodnosti prijetnega počitka med plovo, popolno oskrbo na ladji ter možnost ogleda znamenitosti pristanišč, v katerih

ladje pristajajo. Izmed linij, ki jih redno vzdržuje podjetje Jadrolinija, je morda še najbolj poznano potovanje z ladjo »Lastovok« v Grčijo.

Na »Lastovo« smo se vkrcali nekega poletnega sobotnega večera v reškem pristanišču. Po opravljenih formalnostih smo si ogledali tisočtotsko ladjo, ki je postala za dvanajst dni naš dom. Na palubi smo poiskali primerne prostore in na gumijastih blazinah prebili prvo noč na ladji.

Naslednje jutro smo se ustavili za nekaj ur v Sibeniku, kjer smo si ogledali znamenito

katedralo. Istega dne popoldan smo se že sprehajali po Splitu in naslednji dan smo se po ogledu Dubrovnika za dva dni poslovili od kopne zemlje.

Pluli smo po odprtem morju in se približali obali šele, ko smo prešli Otrantska vrata. Nekaj ur smo pluli ob razpokani in goli albanski obali. Nato smo občudovali nežno zelenje in čudovite peščine grškega otoka Krfa. Vasice na kopnem so obdajali oljčni nasadi. V Korintskem zalivu so nas ponoči pozdravljale luči mest ob obali. Našo pot je včasih presekal svetloba svetilnikov.

Peti dan potovanja smo prvič stopili na grško kopno v majhnem pristanišču v Korintskem zalivu, v Iteji. Takoj smo se odpeljali z avtobusi k vznožju gore Parnas, kjer je nekoč ležalo največje duhovno in religiozno središče antičnega sveta — preročišče v Delfih, ki je stoletja odločalo o usodi vladarjev, mest in preprostih ljudi. Tu smo spoznali v ostankih ruševin in templjev slavo antične Grčije, ki je dala svetu največje kiparje, pesnike in filozofe.

Se istega večera smo se usidrili v pirejskem pristanišču. V živahnih ulicah Pireja, ki se prično takoj za pristaniščem, v kavarnah in v neskončnih predmestjih Aten smo se bežno srečali s podobo današnje Grčije. A vse vtise je izbrisal ogled griča, ki se dviga nad atenski ulicami. Na Akropoli so ohranjeni najpopolnejši primeri antične umetnosti: Panteon, Propileje, Nikin tempelj, Kariatide in ostanki kipov v muzeju pričajo, kje se je rodila naša civilizacija.

Iz Aten in Pireja smo nadaljevali naše potovanje po sinjih sredozemskih valovih proti največjemu grškemu otoku. Izkrcaji smo se v kretske pristanišču Heraklionu. Okolica tega mesta je znamenita po čudovitih plažah in nešteti zgodovinskih znamenitostih, izmed katerih najbolj izstopajo ruševine Knososa — dvorca bajeslovnega kretskega kralja Minosa. Na ulicah Heraklionu smo srečali mnogo sledov orientu. Neizbrisno se nam vtisnejo v spomin nasadi oljčnih in breskvinih dreves, nasadi oranž in citron, vinogradi in temnozeleni ciprese, ogromni grmi oleandrov in kaktusov. Da, Kreta je otok večnega poletja.

Olimpija je mesto cvetja in modernih hotelov. Ta kraj, ki

Smeh ni greh

MED SOSEDAMI

Pepa: »Našega soseda je pa strela ubila.«

Berta: »Jo, kaj ne poveš. Saj se mi je že dalj časa zdel nekam bolan.«

ŠKOTSKA

Škot se je na svoj poročni dan hotel prikupiti svoji družici, zato ji kupi kos čokolade, jo prelomi čez pol in pravi: »To je zate, ljuba moja,« in ji da polovico. Nato spravi drugo polovico v žep in reče: »To bo pa za najine otroke.«

POZNAVALEC KNJIG

Kupec: »Rad bi kako zanimivo knjigo.«

Prodajalec: »Želite Zadnje dneve Pompejev?«

Kupec: »Prav. Samo povejte mi prej, od česa je ta družina umrla.«

NAGRADE

Župnik: »In kaj naredi tvoja mamica, kadar si pridna, punčka?«

Mojca: »V cerkev mi ni treba iti.«

Pogled na Zeusov tempelj v Olimpiji

OBVESTILO

leži v prijetni dolini reke Alfejos, smo si ogledali v drugi polovici naše poti, ko smo se vračali proti domu ob zahodni obali Peloponeza. V trikotniku med rekama Alfejos in Kladeos ter gričem Kroniom so se vrstile antične olimpiade. Sem so prihajali atleti iz vseh grških mest ter se v stadionu, ki je še vedno ohranjen v prvotni obliki, borili za vence iz oljčnih vejic. Od zgradb, ki so krasile Olimpijo, so se do danes ohranili le ostanki stebrov in ploščadi. A ideja antičnih olimpiad se je podedovala v današnji čas.

Od grškega kopna smo se poslovili na otoku Krfu. Po krajših postankih »Lastova« v Kotoru, Dubrovniku, Splitu in Zadru smo na Reki zaključili prijetno potovanje. Spoznali smo najpomembnejše spomenike antike in istočasno preživeli na modrih valovih Sredozemskega in Jadranskega morja čudovite, nepozabne trenutke.

Obveščamo vse člane kolektiva, da lahko uporabljajo akonto sedeže v Operi in Drami po tretjinski ceni, v Mestnem gledališču pa brezplačno. Rezervacija sedežev je možna za vse predstave — premiere, gostovanja in abonmajske predstave — potrebno je samo sporočiti svoje želje nekaj dni pred predstavo na tel. 21-815 tovarišu Kristofu. (Za premiere in gostovanja pred pričetkom prodaje kart, za redne predstave pa 1 do 2 dni pred predstavo.)

Zlasti priporočamo ogled predstav v Mestnem gledališču, kjer so na sporedu B. V. komedije in lažje drame.

Nagradna križanka

Objavljamo VI. nagradno križanko. Nagrade so: 1. nagrada 3.000 din, 2. nagrada 2.000 din, 3. do 10. nagrada po 1.000 din. Rešitve pošljite na naslov: Veletrgovina Mercator, Ljubljana, Aškerčeva 3 (z oznako KRIZANKA). Navedite naslov in poslovno enoto, v kateri ste zaposleni. Rešitve sprejemamo do 4. maja 1964.

Vodoravno: 1. skoraj, 6. osvoben, 12. moško ime, 14. pročelja hiš, 15. naprava za projiciranje neprozornih slik, 17. debel, 18. orodje za obdelovanje kovin, 19. gora v Julijcih, 21. nedelaven, 22. mlade kravice, 23. kovan denar, 25. dalmatinski medmet, 26. naš veliki praznik, 27. oblika pomožnega glagola, 29. igra z žogo, 30. mutast, 31. alkoholna pijača, 32. darilo, 33. blagajna, 34. strateška elektronska naprava, 36. sibirska reka, 38. Mencingerjev roman, 40. običaj, 41. priroda, 42. izpostavljen očem.

Navpično: 1. plazilec, 2. majhna kepa, 3. tistile, 4. pasma, 5. podzemlje pri starih Rimljanih, 6. različna soglasnika, 7. orel iz germanske mitologije, 8. vedno, 9. plašni četveronožec, 10. števniki, 11. barva polti, 13. usmerjevalec toka, 16. praznik dela, 20. hoten, premişljen, 23. naš otok, 24. ameriško moško ime, 26. dišeče mazilo za lase, 27. pogovorni elementi, 28. koleban, 29. delavec pod zemljo, 30. park, 31. reka na Poljskem, 33. novozelandska ptica, 34. zgoden, 35. podzemni hodnik, 37. duša umrlega pri starih Slovanih, 39. predlog.

REŠITEV IV. NAGRADNE KRIZANKE

Vodoravno: 1. hrana, 6. nastop, 12. romati, 14. triera, 15. Alemani, 17. Alžir, 18. Beba, 19. SZS, 21. vas, 22. eta, 23. redenik, 25. Ra, 26. Moravija, 27. lg, 29. copatek, 30. sir, 31. per, 32. ter, 33. jate, 34. Tokaj, 36. Negotin, 38. realen, 40. nacija, 41. Straža, 42. gorak.

REŠITEV V. NAGRADNE KRIZANKE

Vodoravno: 1. Polje, 6. Grmada, 12. Aleuti, 14. Stativ, 15. gipsati, 17. Ikona, 18. ovit, 19. ala, 21. Ela, 22. dem, 23. klepati, 25. ar, 26. brigada, 27. KC, 29. sanjati, 30. Roa, 31. dej, 32. ali, 33. Kern, 34. sidro, 36. ajdovec, 38. rolada, 40. avlija, 41. promet, 42. ekran.

Izmed 105 prispelih rešitev IV. nagradne križanke smo izžrebali naslednje nagrajence:

I. nagrada Marija Sotlar 3.000 din, II. nagrada Vera Novosel 2.000 din, po 1.000 din pa so dobili: Marjanca Tranko, Pepca Nolimal, Meta Pečaver, Danica Ožbold, Mercedes Vatovec, Heda Krmel, Jože Starič in Jožica Markovič.

Izmed 123 prispelih rešitev V. nagradne križanke smo izžrebali naslednje nagrajence: I. nagrada Marija Battelino 3.000 din, II. nagrada Metka Rozman 2.000 din, po 1.000 din pa so dobili: Marija Miklič, Ivan Smuc, Pavla Skorjanc, Slavka Mohar, Vera Babšek, Gabrijela Fortuna, Franc Virant in Vinko Hočevar. Čestitamo!

